

ПРЕДЛАГАЧИ: Димитар Апасиев - пратеник од Левица
Борислав Крмов - пратеник од Левица

ПРЕДЛОГ- РЕЗОЛУЦИЈА
ПРОТИВ РЕХАБИЛИТАЦИЈАТА И ГЛОРИФИКАЦИЈАТА НА ФАШИЗМОТ,
НАЦИЗМОТ И НИВНИТЕ СОВРЕМЕНИ ОБЛИЦИ

Скопје,
мај 2022 година

ДО:
ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 68, став 2 од *Уставот на Република Македонија* (1991) и чл. 183 и 184, ст. 1 од *Деловникот на Собранието на РМ* (2008), Ви поднесуваме *Предлог - Резолуција против рехабилитацијата и глорификацијата на фашизмот, нацизмот и нивните современи облици.*

Согласно чл. 69, ст. 3 и чл. 70, ст. 1 од *Деловникот на Собранието на РМ*, бараме оваа Предлог-резулација да биде внесена во Дневниот ред на првата наредна пленарна седница на Собранието на РМ.

ПРАТЕНИЦИ:

ПРЕДЛОГ

Врз основа на член 68, став 2 од *Уставот на Република Македонија* (1991) и чл. 183, ст. 2 и 184, ст. 1 од *Деловникот на Собранието на Република Македонија* (2008), а

- водени од историјата на македонскиот народ и неговата пожртвувана борба за слобода, рамноправност, сувереност и полна национална посебност;

- следејќи ги идеалите на славните Илинденци изразени преку Крушевскиот манифест како безвремен документ за националната самосвест и историска стремеж на македонскиот народ, нивниот придонес во политичкото канализирање на национална свест на Македонците, како и нивната борба за самоопределување на македонскиот народ во самостојна политичка единица - автономна Македонија;

- не отстапувајќи од идеолошката линија на партизанската народно-ослободителна борба на македонскиот народ во НОБ, како и повикувајќи се на историските државно-правни одлуки донесени на Антифашистичкото собрание на народното ослободување на Македонија (АСНОМ / 1944), особено *Манифестот на АСНОМ*, како основен документ на македонската државност, кој, следејќи ја илинденската традиција, ги исполнува нејзините основни заложби;

- темелејќи се на наотуѓивото природно право на самоопределување и самоидентификација на секој народ, гарантирано во *Повелбата на Обединетите Нации* (1945), *Универзалната декларација за човекови права на ООН* (1948) и *Меѓународниот пакт за граѓански и политички слободи и права* (1966);

- имајќи ги предвид се почестите обиди и активности, особено од страна на официјални државни тела и институции, како во земјава така и во странство, кои се насочени кон ревизионизам во однос на историјата од Втората светска војна, како и современото оживотворување на неонацизмот и неофашизмот, проследен со сè поголемата поддршка на неговата и нему слични идеологии во сè поголем број земји од светот, укажуваме на *Резолуцијата за борба против величењето на нацизмот, неонацизмот и други практики кои придонесуваат за поттикнување на современи форми на расизам, расна дискриминација, ксенофобија и со нив поврзана нетолеранција*, која на 16 декември 2021, беше усвоена на Генералното собрание на Обединетите нации;

- уважувајќи ја важноста во оваа насока на Европската конвенција за заштита на човековите права (1950) на Советот на Европа, како и јуриспруденцијата на Европскиот суд за правата на човекот во Стразбур;

- потсетувајќи на Нирнбершката повелба на Меѓународниот воен трибунал и пресудите од Нирнбершкиот процес, со чии одлуки, фашистичките организации, заедно со нивните соработници, беа препознаени и осудени како злосторнички здруженија против човештвото;

- свесни за ужасите од Втората светска војна, потсетуваме на злоделата, зверствата, репресијата и ужасниот терор на кој беше изложен македонскиот народ од страна на бугарските (врховистички) и албанските (балистички) окупатори, кои како соработници на нацистичка Германија и фашистичка Италија, меѓусебно ја поделија територијата на Македонија и го поробија македонскиот народ извршувајќи бројни злосторства врз него;

- налгсаувајќи дека токму македонскиот народ, под водство на КПЈ, преку партизанските народно-ослободителни движења се крена против фашистичките окупатори и беше дел од победничката светска и прогресивна Анти-фашистичка коалиција, со што, низ храбри и жестоки борби со фашистичките сили и нивните колаборационисти, ја ослободи окупираната територија на која создаде независна Македонија, како рамноправна федерална држава во рамките на ДФ Југославија;

- потсетувајќи на пресудите од судските процеси во повоена Македонија произлезени како резултат на *Декларацијата на АСНОМ за основните права на граѓанинот* со која се забрануваат и прогонуваат сите фашистички и профашистички организации и дејствија, како и *Решението на АСНОМ за формирање Државна комисија за утврдување на престапите на окупаторите и нивните соработници*, чија задача беше да ги испита злоделата направени од страна на фашистичките организации и нивните помагачи, кои за време на окупацијата дејствувале спротивно на народните интереси, причинувајќи бројни злодела и престапи со што смртно ги загрозиле животите и безбедноста на населението во Македонија;

- истакнувајќи дека неонацизмот и неофашизмот се повеќе од обична глорификација на движењата, личностите и нивните симболи од минатото, туку дека тоа се современи феномени кои евоцирајќи опасни идеи и идеологии од минатото шират навреди и омаловажувања кои предизвикуваат етнички и национални провокации, со што стануваат закана за стабилноста и безбедноста на целата заедница;

- забележувајќи, со длабока загриженост, дека, дури и кога ваквите неофашистички и фундаменталистички групи формално не учествуваат во власта, нивното присуство и активност во јавноста, сепак има ефект на инјектирање во владеењето, јавниот дискурс и политичкиот систем на токму такви неофашистички и нацистички идеи, ставови и политики, со што на овој начин претставуваат закана и опасност за поширокиот општествен и социјален живот;

- загрижени од сè почестата употреба на интернет платформите од страна на групи и поединци кои преку нив шират омраза, собираат средства и во оптек пуштаат информации за јавни настани и собири насочени кон промовирање на мегаломански идеи за големи држави, ги рехабилитираат и актуелизираат идеите на фашистичките окупатори на Македонија од времето на Втората светска војна, преку кои шират нетолеранција, меѓуетничка и национална нетрпеливост;

- алармирајќи на многубројните и најразлични шовинистички и националистички провокации од страна на политички движења и групи од

неофашистички карактер во нашата земја, вклучувајќи ги тука и навивачките групи и неформални верски организации, кои непочитувајќи ги националните симболи, обележја, јазик и култура на Македонија, истите ги омаловажуваат и потценуваат отворено и јавно заговарајќи антимакедонизам, и на овој начин преку ширењето и заговарањето на нивните идеи и јавната експресија на, за нив својствени симболи, знамиња и обележја, предизвикуваат ксенофобија, национален раздор и создаваат тренд на беззаконие со кое се поттикнуваат дискриминаторски и анти-граѓански политики и практики, како на локално така и на републичко ниво;

- вознемирени од јазикот, иконографијата и текстовите на културните содржини на разните културно-забавни, спортски и слични манифестации и настани, кои, и по форма и по нивната суштина, се карактеризираат со ксенофобија и трибализам, ширејќи национал-шовинистички пораки и вербално насилство;

- алармирани од фактот дека разни неофашистички и неонацистички групи и поединци, кои се залагаат за идеологиите на национална и верска омраза, лесно доаѓаат до позиција да таргетираат подложни групи и поединци, главно деца и млади, преку специјално и со умисла приспособена иконографија и содржина, со цел нивна индоктринација, а со тоа и дезинтеграција од македонското општество;

- свртувајќи го вниманието кон неодамнешните манифестации, особено оние од локален карактер, на кои непречено се промовира насилен шовинизам, национализам и дискриминација врз основа на религија и национална припадност, особено на спортски настани, прослави и други културно-етнички манифестации од јавен карактер;

- загрижени од континуираното и алармантно зголемување на сè почести случаи на нетолеранција и екстремистичко насилство мотивирано од етнички, религиозни, како и национални и расни предрасуди кон лица со различно етничко, расно, религиско и национално потекло и припадност;

- истакнувајќи го недостатокот кој постои во следење и нотирање на јавните настани на кои се шири ваквиот тип на говор на омраза, етничка нетрпеливост, преку непочитувањето и омаловажување на националната химна, знаме, грб и државни симболи;

- нотирајќи дека во безброј случаи, при меѓународни средби, натпревари, прослави и други собири (политички, научни, културно-уметнички, спортски и други слични манифестации) на кои учествува, е презентирана или кои се од значење за Република Македонија, не се почитува и грубо се прекршува *Законот за употреба на грбот, знамето и химната на Републиката*, како и *Законот за употреба на македонскиот јазик* – со што, на овој начин, државните симболи и јазик биваат изложени на сквернавење, презир и исмејување;

- потенцирајќи ја, во оваа насока, дека селективноста во спроведувањето на веќе постоечката регулатива на национално ниво, како и нејзината примена и санкционирање при нејзино непочитување во одредени региони и делови на Републиката, обезбедува еден вид засолниште на ваквите неофашистички,

шовинистички и фундаменталистички групи и поединци, дополнително предизвикувајќи мотивација која ги охрабрува во нивните намери и активности за ширење на омраза, нетолеранција и национална нетрпеливост, а пред кои македонските власти се само неми посматрачи, без волја за санкционирање на ваквите провокатори –

Собранието на Република Македонија, на пленарната седница одржана на ден _____ 2022 година, ја донесе следнава антифашистичка

РЕЗОЛУЦИЈА ПРОТИВ РЕХАБИЛИТАЦИЈАТА И ГЛОРИФИКАЦИЈАТА НА ФАШИЗМОТ, НАЦИЗМОТ И НИВНИТЕ СОВРЕМЕНИ ОБЛИЦИ

1. Собранието на Република Македонија, со индигнација и во целост, ги отфрла и осудува негирањата на постоењето на македонскиот народ со посебен национален идентитет, јазик, култура и историја, на негова засебна национална свест и самобитност или тврдењето дека тие се „вештачка творевина создадена по Втората светска војна“ – било тие да доаѓаат од странски или домашни институции, политички актери или поединци, и истите ги оценува како македонофобски чин и [нео]фашистичко дејствување против македонскиот народ и држава. Оттука, Собранието на Република Македонија декларира дека постоењето на овие белези на државата не смее да биде доведено под закана или било какво нивно оспорување, негирање и омаловажување, додека преговарањето за нивно преформулирање (укинување или уништување) се смета за смислен антимакедонски чин што ги рехабилитира фашистичките идеи од пред Втората светска војна.
2. Собранието на Република Македонија, со индигнација и во целост, категорично ги отфрла барањата на соседите или било кои други држави или меѓународни сојузи и организации, кои се поставуваат како услов за отпочнување на процес за интеграција во било која меѓународна организација, сојуз или било каков друг вид билатерален однос со друга држава, а кои се однесуваат на барање за ревидирање на својата историја или пак рedefинирање на националната култура, политички систем, како и недостоинствени барања за менување на државните основачки акти и внатрешната регулатива на Република Македонија (Устав, закони и подзаконски акти), како и државни симболи и инсигнии. Воедно, македонското Собрание декларира дека таквите барања ќе ги смета за непријателски чин и обид за упат и нарушување на државниот суверенитет и национален дигнитет и истите, со осуда, ќе ги одбие без да

дозволи било какви преговори по нив од било кое ниво на државната управа дефинирана според внатрешниот политичко-правен поредок на Републиката.

3. Негирањето на македонската антифашистичката борба, Народноослободителната војна, партизанското движење во Втората светска војна и оспорување на антифашистичкото минато на македонскиот народ, Собранието на Република Македонија го цени како [нео]фашистички и шовинистички чин кој исклучително го нарушува националниот интерес на Република Македонија, и истиот го смета за обид да се рехабилитираат фашистичките окупаторски идеи од пред и за време на Втората светска војна.
4. Собранието на Република Македонија, со индигнација и во целост, ги отфрла и осудува негирањата од трети држави за постоењето на македонски етнос на било кое место во светот, каде луѓето врз основа на Универзалната декларација за човекови права се изјаснуваат за Македонци, вклучително и во соседните држави. Забраните за егзистирање и мирно дејствување на нивни културни и уметнички друштва, здруженија, организации и партии ги оценува како [нео]фашистички политики со тенденција за спроведување на насилна асимилаторска политика која потсетува на фашистичките идеи и идеологии од пред Втората светска војна, преку кои соседите посегнаа по окупација и поделба на македонскиот народ. Во оваа насока, предочуваме на пресудите од Европскиот суд за човекови права во корист на македонското малцинство во Бугарија, како и на декларацијата усвоена од страна на Европската слободна алијанса (ЕФА), во која ја повикува Европската Унија да влијае на Бугарија и Грција за да ги променат своите политики кон македонската нација и да го поддржат самоопределувањето и културниот идентитет на своите граѓани од македонско потекло.
5. Собранието на Република Македонија, со индигнација и во целост, ги отфрла и осудува барањата од трети држави како услов за отпочнување на преговорите за членство во ЕУ и заканата од злоупотребувањето на правото на вето, со цел мешање во внатрешните работи на државата.
6. Собранието на Република Македонија ги оценува за навреда кон народот, промоцијата и пропагандното истакнување на фашистички и нацистички симболи, како и атрибути или слични симболи кои алудираат и потсеќаат на фашизмот, нацизмот и неговите современи деривати. Овие дејствија треба да се третираат како сурово непочитување на споменот на жртвите дадени за време на Втората светска војна и чин што ги рехабилитира и поддржува агресорските и окупаторски политики врз Македонија и поделбата на македонскиот народ –

7. Собранието на Република Македонија, со индигнација и во целост ги осудува вандализмот и сквернавањето на спомениците подигнати во спомен на оние кои се бореле против фашизмот и нацизмот за време на Втората светска војна, потценувањето и омаловажувањето на народните херои и борци и на жртвите од истата. Нивното намерно и осмислено неодржување и запоставување го оценува за навреда, подбивање, исмевање и омаловажување на македонскиот народ и на жртвите дадени во НОБ, и истото го квалификува како обид за рехабилитирање и оправдување на фашистичките идеи и идеологии од пред Втората светска војна.
8. Собранието на Република Македонија, со индигнација и во целост, ја осудува промоцијата и презентација на туѓи великодржавни идеи (Санстефанска Бугарија, Голема Албанија, Велика Србија, Елада и сл.) во интернет пространството, спортски натпревари, културно-уметнички манифестации, научни собири и публикации или на било каков друг вид на јавни настани, приредби, собири и прослави, кои се одржуваат на територијата на Република Македонија, а особено го осудува учеството во ваквите активности на политичарите, јавните личности, но и претставниците на навивачки групи, невладини организации, формални и неформални здруженија – и ваквото нивно поведење го смета за (нео)фашистички чин кој ги рехабилитира фашистичките идеи од пред Втората светска војна, со кој се повредува правото на неповредливост на границите и претставува закана за територијалниот интегритет на Република Македонија.
9. Собранието на Република Македонија, со индигнација и во целост, промоцијата, презентација и величењето на фашистички и нацистички историски личности, дејци и соработници, чествувањето на нивниот лик и дело, именувањето по нив на институции, установи, културни објекти, улици плоштади, мостови и други инфраструктурни објекти, или настани, организации и здруженија, го оценува за навреда кон народот и за сурово непочитување на споменот на жртвите претрпени за време на Втората светска војна, и како чин кој ги глорифицира фашистичките идеи и слични идеологии од пред Втората светска војна.
10. Ги повикуваме сите релевантни академски и научно-образовни институции и поединците кои работат во нив (МАНУ, Институтот за национална историја, Институтот за македонска литература, Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Институтот за фолклор „Марко Цепенков“, универзитетите и факултетите), здруженијата на борци на НОБ, како и медиумите, невладините организации и останатите јавни личности, да се вклучат во борбата против рехабилитацијата и промоцијата на

фашистичките и нацистичките идеи и идеологии. Во оваа насока, поцртуваме дека овие идеи, иако навидум изгледаат наивно и се оценуваат потценувачки, стануваат се поприсутни во јавноста и општествено-политичкиот живот, како во државата така и во меѓународните односи, кои имаат сериозно влијание врз меѓучовечките и меѓудржавните односи, а можат да прераснат во сериозна закана за основните човекови слободи и права и да ја нарушат кохезијата на нацијата.

11. Бараме од Претседателот на Република Македонија, Владата на Република Македонија, а особено од претседателот на Владата, да бидат максимално нетолерантни при секој чин и обид за рехабилитација и промоција на фашистички, нео-фашистички, нацистички или шовинистички идеи, направен во земјава или странство, од страна на политичари, функционери, меѓународни претставници, медиуми, јавни личности, организации, здруженија и граѓани, како во јавната така и во приватната сфера, а кој ја засега Република Македонија. Бараме премиерот и шефот на дипломатијата да бидат спремни и агилни во осудата на таквите обиди како недостоинствен, примитивен, омаловажувачки, нецивилизиран, непријателски и неморален чин, кој претставува опасна идеја која го загрозува човековото достоинство и слобода.
12. Бараме од Владата на Република Македонија, а особено од Министерството за внатрешни работи и ресорниот министер, активно да се вклучат во превенирање и спречување на ваквите се почести појави на рехабилитација и глорификација на фашистички, нео-фашистички, и нацистички идеи, да ги следат и идентификуваат иницијаторите и соодветно да ги процесуираат ваквите случаи според својата надлежност и да ги санкционираат согласно законската регулатива.
13. Бараме од Владата на Република Македонија и Министерството за надворешни работи, еднострано да го раскинат *Договорот за пријателство, добрососедство и соработка меѓу Р. Македонија и Р. Бугарија* од 2017 година и итно да ја запрат работата на не кредибилната т.н. Заедничка меѓувладина експертска комисија, формирана со истиот – поради непрофесионални и манипулативни тенденции за историски ревизионизам, квазинаучни шпекулативни фалсификувања кои имаат тенденција да ја извитоперат историската вистина за окупацијата на Македонија од страна на фашистичка Бугарија и со наметнување на „нова / заедничка историја“, преку која се изврши контроверзна рехабилитација и оправдување на бугарски фашистички идеи од пред Втората светска војна, ќе се негираат и занемарат антифашистичката борба на

македонскиот народ во НОБ и претпрените страдања на македонскиот народ во истата.

14. Оваа Резолуција, веднаш после нејзиното усвојување од страна на Собранието, да се достави до: ООН, Советот на Европа, ЕУ, ОБСЕ-ОДИХР, Европскиот парламент, до владите на сите полноправни земји-членки и земји-кандидатки за членство на ЕУ, како и до други сродни меѓународни организации и пријателски народи.

15. Резолуцијата веднаш да се објави во „Службен весник на Република Македонија“ и да влезе во сила истиот ден, како општ парламентарен став на Собранието на Република Македонија по ова прашање од пошироко општествено-политичко значење.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број: 08 - _____
9 мај 2022 год.
Скопје

Претседател на Собранието
на Република Македонија:
Талат Џафери – с.р.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Со оваа Резолуција, пратениците на Левица, му предлагаат на Собранието на РМ да укаже на состојбата, проблемите и мерките што треба да се преземат во областа на повторните штетни појави на „воскреснување“ на фашизмот и нацизмот, како најголеми европски и светски зла од XX век.

Особено со индигнација ги отфрламе обидите за суптилна рехабилитација и повторно оживување на мрачните идеологии на наци-фашизмот, кои преку неговите некогашни и сегашни домашни колаборатори, работат на разнебитување на македонското национално ткиво.

Македонскиот народ секогаш бил на вистинската страна на историјата, со илјадници жртви дадени во антифашистичката борба – па затоа, секој обид за повторно величање на овие опасни идеологии мора да најде на жесток институционален отпор и противодговор.

Во таа насока, точно на 9 Мај – Денот на победата над фашизмот, ја предлагаме и погоренаведената Предлог-Резолуција, која се надеваме дека консензуално ќе биде изгласана во македонскиот парламент.